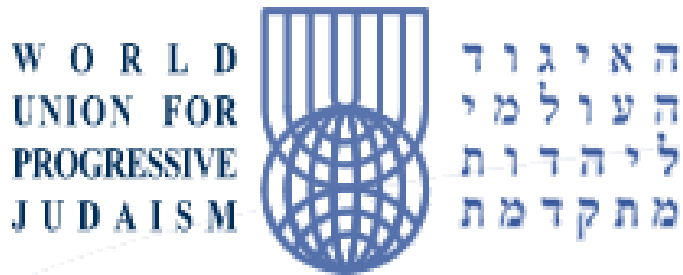

5775

Torah from Around the World

Rabbi Akiwa zei:

Sarcasme en lichtzinnigheid wennen een mens aan onbeschaamdheid.

Etiquette is als een haag die de Wijsheid beschermt.

Aan goede doelen geven is een haag die de rijkdom beschermt.

Geloften zijn als een haag die je eigenheid beschermt.

De haag die de levenswijsheid beschermt is de stilte.

[Pirke Awot 3:13. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books; in traditionele vertellingen/vertalingen is het nummer 3:17]

Sjabbat 27 december 2014 / 5 tewet 5775, Wajigasj, Beresjiet/Genesis

Tanach blz. 94 - 101

Haftara: 2Sjmoeëel 18:24-19:9

Tanach blz. 646 - 647

Commentaar: Rabbijn Meir Azari, rabbijn en directeur van het Daniel Centrum voor Progressief Jodendom, Tel Aviv.

Vertaling: Rachel Reedijk

[Het Engelse origineel](#)

De sidra van deze week opent met een van de meest ontroerende en emotioneel geladen gebeurtenissen die in het joodse historische geheugen is opgeslagen. Voor ons als toeschouwers is het duidelijk dat de ontmoeting tussen Joseef – de belangrijkste minister van

Egypte – en zijn broers de basis legt voor de toekomst van de familie en voor de ontwikkeling van een volk tot een natie. Was de ontmoeting misgegaan, dan had dat geleid tot een afsplitsing van een van de takken van de familie, en misschien tot de vernietiging van de droom van Awraham, Jitschak en Ja'akov. Het heldere licht van de zon dat eens scheen op Awraham, Jitschak en Ja'akov is zwakker geworden. Wolken van haat, jaloezie en arrogantie, en educatieve tekortkomingen hebben het lot van de familie en de natie in wording verduisterd. Jisrael, de man en het ideaal, is weer Ja'akov geworden. Krijgen de stichters van de natie een nieuwe kans, is er een cruciaal moment waarop ze terugkeren naar het pad van Jisrael? Hoeveel emotie en vastberadenheid ligt er achter deze ontmoeting?

Vorige week nog lazen we in sidra Mikeets over een van de donkerste momenten uit de joodse herinneringsgeschiedenis: „En ze zeiden tegen elkaar: Dit is onze straf omdat we ons niets hebben aangetrokken van de smeekbeden van onze broer, terwijl we toch zagen dat hij doodsbenauwd was.” (Beresjiet 42:21). Om omhoog te kunnen klimmen, van de bodem van de put, moeten de broers een nieuwe kracht in zichzelf ontdekken, eigenschappen die later belangrijke joodse drijfveren zullen worden zoals berouw, *tikkoen* [bijdragen aan het herstel van de wereld, streven naar heelheid, RR] en persoonlijke verantwoordelijkheid.

Met zijn wijsheid en gevoeligheid, en kennelijk ook vanuit een bewustzijn van zijn historische rol, geeft Joseef prudent leiding aan zijn broers. Hij smeedt hen aaneen tot de Joodse Natie, tot een volk dat het, ondanks de tekortkomingen die het vertoonde in het verleden, waard is om de fakkel van geloof en hoop die Awraham heeft ontstoken, verder te dragen. Het is uitgerekend Jehoeda die bij deze gelegenheid de leiding over zijn broers op zich neemt. Hoe reageert Joseef op dit punt op hem? Gelooft Joseef dat hij zijn leven te danken heeft aan het voorstel van Jehoeda? Of denkt hij dat Jehoeda een maximaal voordeel wilde behalen op die verschrikkelijk dag toen hij werd verkocht? „Toen zei Jehoeda tegen zijn broers: Wat hebben we eraan om onze broer te vermoorden? Dan moeten we ook de sporen weer zien uit te wissen. Laten we hem aan die Jisjmaëlieten verkopen in plaats van hem om te brengen.” (Beresjiet 37: 26-27) Wilde hij gewoon verdienen aan zijn broer, of bedoelde hij het goed? Joseef moet zich dat al die jaren hebben afgevraagd. Rabbi Sjmoëel ben Nachman vertelt een verhaal over een groep aartsengelen die werden ingelicht over het begin van de fascinerende dialoog tussen Joseef en Jehoeda bij die gelegenheid: „*En toen hoorden ze een stem uit de hemel; laten we afdalen en zien hoe een stier en een leeuw hun koppen tegen elkaar stoten.*”

Jehoeda en Joseef, voorvaders van de twee toekomstige, dominante stammen van Jisrael, leggen samen een basis voor hoop. Zij initiëren een proces van berouw en vergevingsgezindheid. Door hun gezamenlijke inspanning verheffen zij de familie tot de status van een volk, en niet zomaar een volk – het Volk Israël. De sidra begint met de stap die Jehoeda maakt: „en hij naderde”. Het tweede hoogtepunt is het gebaar van Joseef als hij zijn identiteit aan zijn broers onthult en hen uitnodigt: „kom dichterbij”. Zij gaan naar hem toe, omhelzen hem, beschaamd en verzoend. Vanaf dat moment dragen de broers trots een historische herinnering met zich mee; een herinnering die goede en slechte elementen bevat. Net als de jood; ook die haalt het beste uit zichzelf, én toont zich soms van zijn slechtste kant. Vanaf dat moment zijn Joseef en zijn broer niet langer alleen verbonden door hun gedeelde verleden, maar ook en vooral door hun gemeenschappelijke toekomst. Alleen degene die de toekomst voor ogen houdt, en zich daarvoor openstelt, kan een waarlijk joodse reis ondernemen. Voor velen van ons ziet het Jodendom eruit als een mooi en intrigerend historische verhaal. Velen in de joodse wereld hebben hun ogen altijd gericht op het verleden. Joseef en zijn broers leren ons dat we met dit verleden een toekomst moeten opbouwen, een toekomst die voortbouwt op onze herinneringen maar zich er niet door laat kapen.

De profeet Jechezkeel [Ezechiël] richt zich in de haftara [stuk uit de profetische boeken van Tanach, red.] dat deze week wordt gelezen tot Jisraeel en zegt: „Ik sluit met hen een Vredesverbond, een Verbond dat eeuwig zal duren. Ik zal hun een vaste woonplaats geven en hen talrijk maken; Mijn heiligdom zal voor altijd in hun midden staan. Bij hen zal Ik wonen; Ik zal hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn” (Jechezkeel 37:26-27).

De situatie is beladen, het berouw en de vergevingsgezindheid van beide partijen stellen de nakomelingen van Ja'akov in staat om Am Jisrael [Volk Israël, red.] te worden. Als misleide en verdwaalde mensen zoals de zonen van Ja'akov in staat zijn om Jisrael te worden, zouden wij dat dan niet kunnen?